

Mezinárodní bulharistická konference Szeged 2017

V maďarském Segedínu proběhla ve dnech 8. a 9. června 2017 mezinárodní konference Bulharistická studia – Szeged 2017 organizovaná Ústavem slavistiky na Segedínské univerzitě za podpory Bulharského sdružení v Segedíně a Spolku přátel Bulharska. Toto mezinárodní fórum, které probíhalo pod mottem *Veritas – Virtus – Libertas... anebo tam, kde se setkávají znalosti a výzvy*, bylo opravdovým svátkem bulharistiky a důležitým středoevropským setkáním filologů z řady univerzit a vědeckých institucí.

Segedínská univerzita je důležitým vědeckým a kulturním střediskem jižního Maďarska, má dvanáct fakult a více než sto padesát studijních oborů zaměřených na oblasti humanitních, přírodních, matematických a dalších věd. V Segedíně studuje víc než dvacet pět tisíc studentů a tamní univerzita je druhá nejžádanější v Maďarsku co do zájmu uchazečů o vysokoškolské studium. Studuje tam i mnoho cizinců, protože Segedínská univerzita má potřebnou mezinárodní autoritu a věhlas. Segedínská univerzita je též jednou ze dvou univerzit v Maďarsku (spolu s ELTE v Budapešti), na kterých existuje obor *bulharská filologie*, přitom v Segedíně se tento obor studuje od roku 1993. Rozvoj bulharistiky představuje jednu z priorit Ústavu slavistiky Segedínské univerzity, o čemž svědčila i letošní už pátá mezinárodní bulharistická konference (tradice této konference začíná v roce 2007, další bulharistická setkání následovala v letech 2009, 2011, 2015 a nejnověji 2017), přitom všechny vykazovaly hojnou účast odborníků na bulharskou filologii z celé Evropy.

Letošního vědeckého fóra se zúčastnili vědci z Bulharska, Česka, Maďarska, Norska, Polska, Slovenska a Srbska, počet účastníků přesáhl sedmdesát. Z Bulharska byla nejpočetněji zastoupena Sofijská univerzita sv. Klimenta Ochridského, dále Jihozápadní univerzita Neofita Rilského v Blagoevgradu, Plovdivská univerzita Paisije Chilendarského a Burgaská univerzita prof. Asena Zlatarova. Zúčastnili se i odborníci z Bulharské akademie věd. Česko reprezentovali zástupci Masarykovy univerzity a Akademie věd ČR, Slovensko kolegyně a kolegové z Univerzity Komenského v Bratislavě, z Polska přijeli bulharisté z Jagellonské univerzity v Krakově, ze Slezské univerzity v Katovicích a z Univerzity v Lodži. Další zahraniční účastníci dorazili z Univerzity v Novém Sadu (Srbsko) a z Univerzity v Oslu (Norsko). Účast maďarských odborníků-bulharistů byla rovněž bohatá – kromě domácích filologů z pořádající univerzity do Segedína zavítali i specialisté z ELTE v Budapešti a ze Západomaďarské univerzity v Szombathely.

Konferenci zahájil uvítacím slovem prof. Mihály Kocsis, vedoucí Ústavu slavistiky, a prof. Mihály Szajbély, děkan Fakulty humanitních studií Segedínské univerzity. Slavnostní zahájení poctili svou přítomností i J. E. Uljana Bogdanovová, velvyslankyně Bulharské republiky v Maďarsku, a Olga Popovová, ředitelka Bulharského kulturního

institutu v Budapešti. Plenární referát přednesl doc. István Ferinc ze Segedínské univerzity a věnoval ho významnému maďarskému bulharistovi prof. Imremu Tóthovi a jeho přínosu k rozvoji bulharistiky.

Referáty byly rozděleny do několika sekcí: *Jazykověda, Historický vývoj bulharského jazyka, Literární věda a Folklór a kulturologie.*

V sekci *Historický vývoj bulharského jazyka* zazněly referáty Mihálye Kocsise (*К истории слова венг. huszár*), Elžbiety Solakové (*Ден(н)ица или Луцифер – из българския просвещенски речник*), Gábora Balázse (*Как да се интерпретира понятието „продуктивност“ в историческата морфология?*), Marinely Mladenovové (*Кирило-Методиевата проблематика в изследванията на унгарските слависти*), Istvána Pozsgaie (*Сочетания количественных числительных с относящимся к ним словами в Марианском Евангелии*) a Ivana Petrova (*Наблюдения върху лексемата „оужас“ в средновековната българска книжнина*). V sekci *Folklór a kulturologie* si mohli účastníci poslechnout referáty Radosti Železarovové (*Стереотипните представи за България и българите в миналото и днес – реални и митологични*), Krisztiny Menyhártové (*Кръщение, прощъпулник и Бабин ден – ритуали на социализация на малките деца в България и Унгария*), Lászla Móda (*Migration of Horticulturists from Bulgaria to Szentes Region [1875–1947]*), Csaby Sarnyaie (*Топос дървета в славянской мифологической традиции*), Elizavety Kapinovové (*Методика использования учебного фильма к обучению болгарскому языку как иностранному*), Margarity Terzievové (*Литературните екранизации в българското кино през 1915–1948 г. и техните сценаристи от гледна точка на кинодидактиката*) a Vencislava Vožinova (*Обучението по литература в България в контекста на антропологията*).

V sekci *Literární věda* byly referáty značně různorodé: Marcel Černý představil téma *Чешки сюжети в биографията на Я. Язова*, Mónika Farkas Baráthiová téma *Преводна рецепция на българската литература в Унгария през първата половина на XX век*, Elena Borisovová téma *Прекрасен ли е прекрасният нов свят?*, Magdalena Rytlačková téma *Да превеждаш „непреводимо“ – странични бележки към превода на „Възвишение“ на Милен Русков*, Ivan Ruskov téma *Кога е време за биография на Ботев?*, Mila Krăstevová téma *(Не)възможни изображения на Преподобни Паусий Хилендарски – фактите срещу фикцията*, Tatjana Ičevská téma *Домът като пространство на болестта в разказа на Георги Стаматов „Малкият Содом“*, Kamen Michajlov téma *Книголюбите в българско 14–19 век – статистика, класификация, коментар* a nakonec Julijan Žiliev téma *Съвременната българска поезия*.

Nejvíce příspěvků zaznělo v jazykovědné sekci, a to např. z oblasti frazeologie, slovtvorby nebo analýzy nejnovějších jevů a tendencí v současné bulharštině spojených s procesy globalizace a digitalizace současného světa. Bulharskou frazeologii

z nejrůznějších úhlů pohledu zkoumali Pavel Krejčí (*Топонимни компоненти от фразеосемантично поле „пространство, разстояние“ в българската и чешката фразеология*), Marija Žerevová (*Модел на културната интерпретация на българските фразеологизми*), Mária Dudášová (*Чувствата в българските и унгарските фразеологизми*) a Galina Molchovová (*Антропологичен аспект на метафоризацията във военната лексика*). Na aktuální témata bulharštiny a její obraz na internetu se soustředila pozornost Biljany Todorovové (*Оказионализмите в компютърно опосредствената комуникация*), Nadeždy Staljanovové (*Интернет – място за свободно изразяване на мнение или на политическа коректност*), Katji Isové (*Българския език и езиковата глобализация*), Sofije Micovové (*Кой задава правописната норма във Фейсбук?*), Ilijanu Genew-Puchalewové (*Още по въпроса за участието на съвременния български език в езикови съюзи*) a Eleny Krejčové (*Агресия и езикова агресия*). Silná byla i podsekcce věnovaná bulharské slovtvorbě – jí byly věnovány příspěvky Saveliny Banovové (*Задължителност и вариативност при избора на конкуриращи се граматически форми в българския език*), Svetanky Avramovové (*Проява на езиковата икономия в словообразуването на съвременния български език*), Ljudmily Kirovové (*Прагматични аспекти на устната реч: Словообразуване на глаголи*) a Vožany Niševové (*Към въпроса за универбизацията в българския и чешкия език*). Další lingvisticky zaměřené příspěvky se již věnovaly např. realizaci různých gramatických kategorií nebo jiným aktuálním jazykovým problémům. Takto hovořila Radostina Kolevová na téma *Относно формалната и семантична немаркираност при категорията род в българския книжовен език*, Okano Kaname na téma *Сръбски и български глаголи за ротация в светлината на лексикалната типология*, Ina Višogradská na téma *Унгарска дескриптивна граматика за българи: параметри и концептуални вариации*, Jovka Tiševová a Kjetil Rå Hauge na téma *Предикативна посесивност от комитативен тип в български и норвежки*, Julia Mazurkiewicz-Sułkowska na téma *Bułgarska terminologia techniczna (w porównaniu z terminologią polską i rosyjską)*, Kristijana Simeonovová na téma *За някои проблеми пред българската терминологична лексикография, свързани със специфичните особености при лексикографското представяне на термините и терминоелементите в терминологичен речник*, Senem Konedarevová na téma *Духовни глас, Български църквени песни и Банатски молитви – три ценни издания от книжовното наследство на банатските българи*, Atanaska Atanasovová na téma *Корпусно базирани подходи в българската неография – приложение, резултати, перспективи*, Veronika Kelbečevová na téma *Културно многообразие в българските преводи на *potina plantarum* (наименования на растения) при изучаване и преподаване на специализирани фармацевтични термини с латински произход*, Gergana Padarevová-Ilievová na téma *Мястото на частицата „ли“ в съвременната българска реч*, Krasimira Čakarovová na téma

Езикови средства за изразяване на каритивна семантика в съвременния български език a konečně Galina Petrovová na téma *Концептуализация и структурна специфика при обозначаване на перцепция в българския език*.

Kromě nesporného vědeckého přínosu k rozvoji bulharistiky bychom chtěli zdůraznit i výrazný význam letošní bulharistické konference v Segedíně pro prohlubování mezinárodní a meziinstitucionální spolupráce a rovněž pro osobní kontakty mezi filology-bulharisty ve středoevropském kontextu. Červnová segedínská konference je hodnotným maďarským příspěvkem k rozvoji lingvistických, literárněvědných a kulturně-historických bádání na poli bulharistiky a slavistiky.

Elena Krejčová